

PSAVIn alueelliset piirteet maitotiloilla ja niiden valvonnassa

 @AVItwiittaa

Maidontuotanto Suomessa 2021

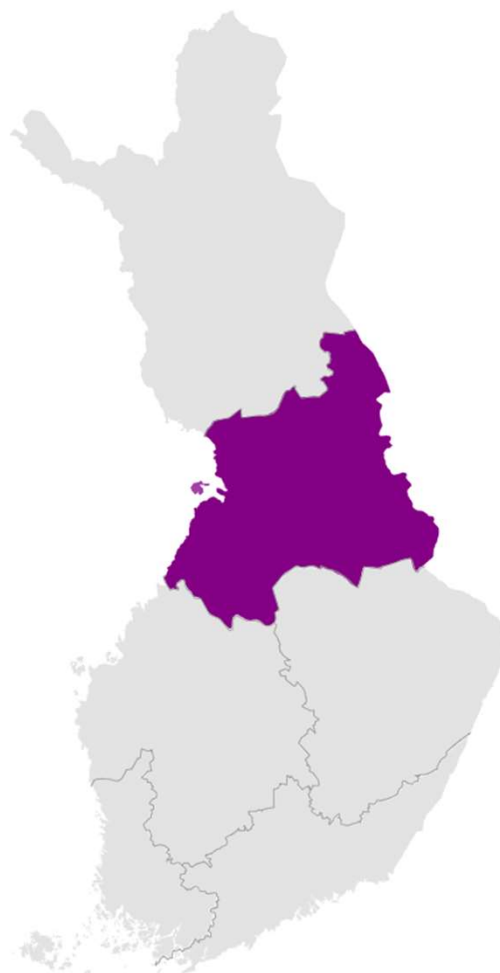
- Meijerit vastaanottivat maitoa vajaa 2 206 miljoonaa litraa, mikä oli neljä prosenttia vähemmän kuin vuonna 2020.
- Maidontuottajien määrä väheni vuoden aikana 8 % eli reilu 400 tilaa lopetti maidontuotannon. Vuoden lopussa oli 4 960 maidontuottajaa.
- Joulukuussa 2021 lypsylehmiä oli 248 500, mikä on kolme prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.
- Lähde: Luke / Maito ja Maitotuotetilasto

PSAVIn alue

Kainuu

- Hyrynsalmi
- Kajaani
- Kuhmo
- Paltamo
- Puolanka
- Ristijärvi
- Sotkamo
- Suomussalmi

- Asukkaita vajaa 74 000

Pohjois-Pohjanmaa

- Alavieska
- Haapajärvi
- Haapavesi
- Hailuoto
- Ii
- Kalajoki
- Kempele
- Kuusamo
- Kärsämäki
- Liminka
- Lumijoki
- Tyrnävä
- Utajärvi
- Vaala
- Ylivieska
- Merijärvi
- Muhos
- Nivala
- Oulainen
- Oulu
- Pudasjärvi
- Pyhäjoki
- Pyhäjärvi
- Pyhäntä
- Raahе
- Reisjärvi
- Sievi
- Siikajoki
- Siikalatva
- Taivalkoski

- Asukkaita vajaa 412 000

Maitotilat PSAVIN alueella

Vuosi	Luken tilastotietokanta
2019	1184
2020	1113
2021	1017
2022	-

Vuosi	VATI
2019	1365
2020	1338
2021	1314
2022	1290

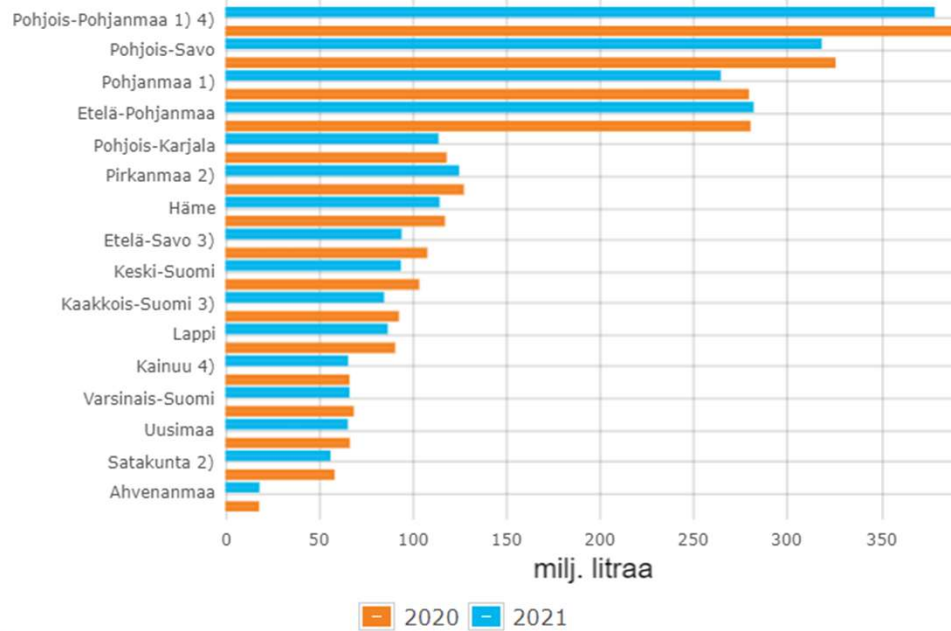

Maidontuotanto

- Luken tilasto, ilmoitettu maitotonneina (1000 l)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koko maa	2 319 931	2 296 991	2 285 136	2 261 809	2 293 326	2 205 728
P-Pohjanmaa	379 929	381 881	386 998	385 746	392 163	377 134
Kainuu	61 685	63 064	64 048	64 940	65 086	64 281

ELY-keskus

Lähde: SVT: Luonnonvarakeskus, Alueittainen maidontuotanto.

Karjakoko (lypsylehmien lukumäärä / tila)

- <https://statdb.luke.fi:443/PXWeb/sq/813ff39a-e0ed-4408-bd6f-be8bc6f5ca7b>

VUOSI	YHTEENSÄ (karjakokoluokka)	1-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-74	75-99	100-149	150-199	200-299	300-
P-POHJANMAA													
2018	1 094	53	87	141	256	166	96	177	47	52	14	5	..
2022	845	46	55	84	171	113	73	164	39	63	26	10	1
KAINUU													
2018	196	20	26	35	38	26	10	21	8	7	2	3	..
2022	143	10	12	23	32	13	9	20	5	12	3	4	

Lypsytilojen jakautuminen valvontayksiköittäin (VATI)

Yksikkö	tiloja
Ympäristöpalvelut Helmi	190
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky	190
Kalajoen kaupungin ympth yhteistoiminta-alue	189
Kuusamon, Posion ja Taivalkosken ympth ja ympäristösuojelun yht.toim.alue	30
Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos	144
Oulunkaaren ympäristöpalvelut	99
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	373
Peruspalvelukuntayhtymä Selänne	177

Määrät todellisuudessa matalampia, koska tietoja kaikista lopettaneista tiloista ei ole päivitetty.

Tarkastusten kattavuus

- Alkutuotannon valvonnan tarkastuksia tulisi suorittaa maitotiloilla vähintään viiden vuoden välein
  - Jos tilalta toimitetaan raakamaitoa pakattavaksi lämpökäsittelemättömänä tai jos raakamaito toimitetaan tilan omaan elintarvikehuoneistoon myytäväksi raakamaitona tai käytettäväksi raakamaitotuotteiden valmistukseen, tarkastustiheys on 1/vuosi
- VATIn tilastojen mukaan eri valvontayksiköissä on tarkastettu n. 10 – 76 % tiloista vuosien 2019-2022 aikana
  - Luvuissa hieman tilastoharhaa, koska tiloja lopettanut. Todelliset prosenttiosuudet todennäköisesti hiukan korkeampia
  - Koko PSAVIN alueella n. 40-45 % tiloista tarkastettu
  - Kattavuus vaihtelee paljon valvontayksiköittäin
  - Joissakin yksiköissä näkyvillä, että tarkastuksia urakoitu projektiluontoisesti
  - Osassa yksiköistä tarkastuksia tekevät ainoastaan valvontatehtäviin keskittyvät virkaeläinlääkärit (valvontaeläinlääkärit) ja osassa tarkastuksia tekevät praktisoivat eläinlääkärit praktiikan ohella
  - Eläinlääkäripula kaikilla sektoreilla heikentää myös alkutuotannon valvonnan tilannetta
- VATI ollut olemassa vasta vuodesta 2019. Ohjeistetun tarkastustiheyden toteutuminen nähdään varmuudella vasta vuoden 2023 jälkeen

Tarkastusten tulokset 2019 -

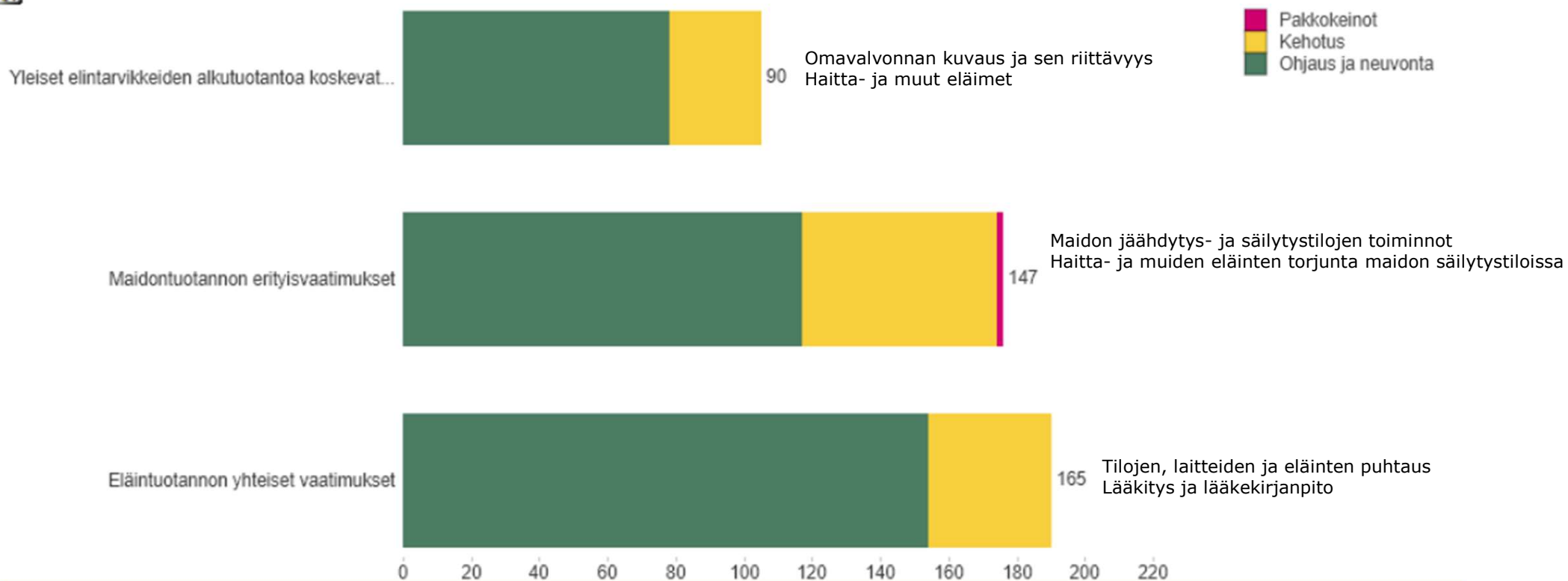
Aihekokonaisuus	A lkm	B lkm	C lkm	D lkm	A %	B %	C %	D %
Kaikki yhteensä	10819	0	248	17	98%		2%	0%
Eläintuotannon yhteiset vaatimukset	2672	0	100	4	96		4	0%
Yleiset elintarvikkeiden alkutuotantoa koskevat vaatimukset	2540	0	54	2	98		2	
Maidontuotannon erityisvaatimukset	5414	0	94	11	98		2	0%
Lihantuotannon erityisvaatimukset	193	0	0	0	100%			
Alkutuotannon tuotteiden kuljetuksen erityisvaatimukset	0	0	0	0				

- Yleisimpiä asioista, joista annettu C:
  - Tilojen, laitteiden ja eläinten puhtaus
  - Lääkitys ja lääkekirjanpito
  - Omavalvonnan kuvaus ja sen riittävyys
  - Haitta- ja muiden eläinten torjunta maidon säilytystiloissa sekä yleisesti tilalla
  - Maidon jäähdytys- ja säilytystilojen toiminnot
  - Vaatimukset raakamaidon ja ternimaidon myynnille
- D:t annettu vaihtelevista yksittäisistä syistä
  - Pitkälti samoissa asioissa kuin C:tä
- Kuitenkin 98 % riveistä arvioitu A:ksi
  - > toiminta on kokonaisuutena arvioituna pääsääntöisesti vaatimusten mukaista 😊

Toimenpiteet 2019-

Aih kokonaisuus

Aluehallintovirasto

Esimerkkejä havaituista puutteista

"Maitohuoneen tuuletusaukossa ei ole verkkoa estämässä kärpästen tai haittaeläinten pääsyä maitohuoneeseen. Verkko asennettava ennen kuin tuuletusaukko keväällä avataan."

"Lääkekirjanpitoa osittain vain eläinlääkärien jättämät kuitit, joten se on puutteellinen. Lääkekirjanpito voi olla Nasevassa tai siemennyskansiossa/erillisessä vihkossa, mutta siitä tulee ilmetä seuraavat asiat: eläimen tunnistetiedot, lääkityksen antopäivämäärät, lääkkeen nimi ja määrä, varoajat, lääkkeen myyjän nimi/nro sekä lääkityksen aloittaja. Myös esim. kipulääkkeet on merkittävä kirjanpitoon."

"Muutama lehmä likainen, lehmien takana olevat hiehot likaisia, kuivunutta lantaa karvoissa. Puhdistetaan ja pyritään pitämään puhtaina."

"Omavalvonnan kuvausta ei löytynyt. Omavalvonnan kuvaus toimitettiin myöhemmin katsottavaksi."

"Varpusia navetassa kymmenittäin. Varpusten pääsy navettaan ja rehuvarastoon tulee pyrkiä estämään."

"Maitohuoneen lattian ja seinien pintakerros ovat kuluneet. Maitohuoneen lattia ja seinät pitää olla helposti puhtaana pidettäviä. Lattian ja seinän pintakerros tulee uusia xx.xx.xxxx mennessä."

"Maitohuoneessa on runsaasti rojuja ja sinne kuulumatonta tavaraa-- . Ylimääräiset maidonkäsittelyyn kuulumattomat tavarat on poistettava maitohuoneesta ja pinnat puhdistettava--"

"Navetan yleinen hygienia välttävä. Vuosipesu tehty kesällä 2018. Takakäytävillä jonkin verran ylimääräistä tavaraa, mikä vaikeuttaa yleisen hygienian ylläpitoa ja siten näkyy likaantuneisuutena. Kuluneet lattiapinnat vaikuttavat myös. Rehulatoon on kerääntynyt ylimääräistä tavaraa --.Navetan ja rehuladon yleisen hygienian parantamiseksi ne tulee siivota xx.xx.xxxx mennessä."

Enimmäkseen asiat kunnossa

"Tilat hyvässä järjestyksessä ja riittävät eläinmäärään nähden. Rehuvarasto siisti."

"Kissat hoitavat ja verkot ikkunoissa. Ei merkkejä haittaeläimistä."

"Navetta ja sen ympäristö siistejä, yleinen hygienia, ilmanlaatu ja valaistus hyvä. Rehuladon siisteys hyvä. Eläinten puhtaus kaikissa ikäryhmissä hyvä, runsas kuivitus. Laitteet puhtaita."

"Maitohuoneessa ei säilytetä turhia tavaroita. Pinnat puhtaita, ehjät ja puhtaana pidettäviä."

"Omavalvonnankuvaus on tuoreeltaan päivitetty ja huolellisesti tehty."

"Lääkitykset kirjataan Nasevaan, siemennyskortteihin, erilliseen vihkoon (ei tarkastushetkellä löytynyt), eläinlääkäriin antamat lääkityselvitykset säilytetään. Umpituubit käytössä tarvittaessa, antibioottien käyttö tilalla mahdollisimman vähäistä. Lääkkeiden säilytys lukitussa kaapissa. Vanhentuneita lääkkeitä ei juuri jää."

Aluehallintovirasto

